

iam recepisset a nequitia publicana. Siquis enim Iesum videt: non potest nequitiam immorari. Duo autem erant impedimenta huic visioni, nam retardabat eum populus, non tam virorum quam peccatorum, erat autem parvus statura, unde sequitur: Et non poterat prae turba: quia statura pusillus erat. AMBRO. Quid sibi vult quod nullius aliterius staturam quam huius expressit? vide ne forte malitia pusillus, aut adhuc pusillus fide. nondum enim pronus erat cum ascenderet: nondum viderat Christum. T Y T. Sed ille bonum aduenit ingenium, nam praecurrens in arbore sicomorum ascendit, & transeuntem Iesum desideratum videbat, unde sequitur: Et praecurrens, ascendit in arborem sicomorum, ut videret illum, quia inde erat transiturus. Hic ergo solum visionem desideravit: sed qui nouit plus facere quam quaramus, dedit ei supra id quod expectabat, unde sequitur: Et cum venisset ad locum suspiciens Iesus vidit illum. CYRILL. Vidit quidem hominis animam promptissime nitentem ad sancte viuendum, & eum ad pietatem conuertit. A M B R O. Caput eum, se non inuitatus inuitat, unde sequitur: Et dixit ad eum: Zachaeus festinas descende, quia hodie in domo tua oportet me manere. Et festinas descendit, & excepit illum gaudens. & cum viderent omnes murmurabant dicentes, quod ad hominem peccatorem diuertisset. Stans autem Zachaeus, dixit ad Iesum, Ecce dimidiu bonorum meorum do pauperibus, & siquid aliquem defraudauit, reddo quadruplum. Ait Iesus ad eum: quia hodie salus domui huic facta est, eo quod ipse filius sit Abrahae. Venit enim filius hominis quaerere, & saluum facere quod perierat.

uenerim, nam medicus ueni, non index, ob hoc conuiuia solum languentium, paciorque factorem, ut praestem remedia. Quare autem aliquis, quomodo Paulus iubet, siquis frater fuerit proci, aut auarus, cum huiusmodi nec cibum esse sumendum? Christus autem erat publicanorum conuiuia, sed nondum prouecti erant isti ut fierent fratres, sed & tunc vitare praecipit Paulus fratres cum perlat in malo, hi uero erant mutati. B E D A. Mystice autem Zachaeus, qui interpretatur iustificatus, credentem ex gentibus populum significat, qui per occupationem temporaliu depresso erat & minimus, sed a Deo sanctificatus, qui intrantem Hierico saluatore uideri uoluit, dum fide quam mundo attulit, participare quaesuit: CIRYL. Turba autem est imperite confusio multitudinis, quae uerticem nequitiae uideri sapientiae, ergo Zachaeus quandiu in turba est, non uidit Christum: sed plebeiam transgressus infertur, meruit quae desiderabat aspicere. B E D A. Vel turba, i. uictorum consuetudo, quae caeci clamantem increpabat, etiam hunc suspicientem tardat, sed sicut amplius clamando caecus turba uicini, ita pusillus terrena relinquendo & arborem crucis ascendendo, turba obstantem transcendit. Sicomorus namque quae est arbor foliis moro similis, sed altitudine praestans, unde & latius Celsa nuncupatur. Ficus fatua dicitur, & eadem dnica crux, credentes alit ut fecus, ab incredulis irridetur ut fatua. Quam arborem pusillus statura Zachaeus, ut coxaltari possit ascendit, cum quilibet humilis & proprie concisus infirmitatis clamet. Mihi absit gloriari nisi in cruce dñi nostri Iesu Christi. A M B. Pulchre autem addidit, quia illa parte erat transiturus dñs, uel ubi sicomorus uel ubi crediturus ut mysterium seruaret, & gratiam seminaret. sic enim uenerat, ut per Iudaeos ueniret ad gentes. Vidit itaque Zachaeum sursum, iam enim sublimitas fidei inter fructus bonorum operum, inter secundae altitudinis arboris eminebat. Zachaeus autem supra arborem est, quia est supra legem. B E D A. Perambulans autem dñs uenit ad locum ubi Zachaeus sicomorum ascendit, quia nullis per mundum praedicatoribus in quibus ipse loquebatur & ibat. Venit ad populum nationum qui passionis eius fide iam sublimis erat, quae suspiciens uidit, quia per gratiam elegit. Manebat autem aliqui dñs in domo principis pharisaeorum, sed eum opera digna Deo faciente lingua uenenata carpebant, unde eorum perulosi facinora discessit dicens: Relinquetur domus uestra deserta. Hodie autem in domo pusilli Zachaei oportet illum manere. i. nouae legis gratia coalescente in humilium nationum corde quietere. Quod autem descendere de sicomoro & sic mansionem in domo parare iubetur, hoc est quod ait Apostolus. Esti cogouimus in carne Christum, sed iam nunc non nouimus. Esti enim mortuus est ex infirmitate, sed uiuit ex uirtute Dei. Manifestum est autem Iudaeos gentium semper odisse salute, sed salus quae olim Iudaeorum domos implebat, hodie populum nationum illi uenit, eo quod & ipse populus filius sit Abrahae credendo in Deum. T H E O. Sed & facile est hoc ad moralem utilitatem retorquere, Quisquis enim in malitia pluribus praestitit, paruus est statura spirituali, & non potest uidere Iesum praeter turba. Nam perplexus a passionibus & secularibus rebus, non aspiciet Iesum ambulatorem. i. in nobis operante, nullum opus eius cognoscens. Ascendit autem super sicomorum. i. uoluptatis dulcedine, quae significatur per feci, deprensens ea, & sic sublimior factus, uidet & uia a Christo. G R E. xxvij. Mor. Vel quia sicomorus ficus fatua est, pusillus Zachaeus sicomorum subiit & dñm uidit, quia qui mundi stultitiam humiliter eligunt, ipsi Dei sapientiam subtiliter contemplantur. Quid enim in hoc mundo stultius, quam amissa non quaerere? possessa sapientibus relaxare, nullam pro acceptis iniuriis iniuriam reddere? Per hanc autem sapientem stultitiam, & si nondum solide uel est, iam tamen per contemplationis lumen Dei sapientia uidetur. T H E O. Dicit autem ei dñs: Festinas descende, hoc est: Ascendisti per penitentiam ad altiore locum, descende per humilitatem, ne te supplantet elatio, oportet enim me in humilis domo manere. Geminis autem bonis in nobis existitibus, corporalibus, & spiritualibus, cuncta corporalia derelinquit iustus pauperibus, sed spiritualia non deserit bona, sed siquid exegit ab aliquo, reddidit quadruplum, significans per hoc quod siquis per penitentiam pergit in contrario trauisite praesca prauitatis, per multiples uirtutes sanat omnia pristina delicta, ac sic promeretur salutem, uocaturque filius Abrahae, eo quod a propria cognatione exierit, ab antiqua nequitia.

b qd EVSE. Aestimabant quidam in primo Saluatoris aduentu regnum eius uenire, & hoc putabant mox tunc fieri cum ascensus erat Hierosolymam: adeo oblituerant eos miracula diuina quae fecerat. Et ideo instruit eos non prius se recipere regnum a patre, quam ab hominibus iret ad patrem. Et ideo dicit: Hae illis audientibus adiciens dixit parabolam, eo quod esset prope Hierusalem, quia aestimarent, quod confestim regnum Dei manifestaretur. Dixit ergo: Homo quidam nobilis abiit in regionem longinquam accipere sibi regnum, & reuertitur. Vocatis autem decem seruis suis, dedit eis decem mnas, & ait ad illos: Negociamini dum uenio. Cuius autem eius oderant eum, & miserunt legationem post illum dicentes: Nolumus hunc regnare super nos. Et factum est ut rediret accepto regno, & insisit uocari seruos, quibus dedit pecuniam, ut sciret quantum quisque negociatus esset. Venit autem primus dicens. Domine mna tua decem

significat ortos ex eadem progenie in carne, & quoniam ritu legis cum illis pariter uocabat. A V G. de Quae. Euan. Miserunt autem legationem post eum, quia et post resurrectionem eius immiserunt praesentibus Aps. & praedicatione euangelii respuerunt. E V S E. Postquam autem Saluator haec docuit pertinentia ad primum eius aduentum, confestim gloriose & regium eius reditum ostendit dicens. Et factum est ut rediret, accepit. re. & iussit uocari seruos, quibus dedit pecuniam, ut sciret quantum quisque negociatus esset. CHR Y. Duo regna Dei nouit sacra scriptura: alterum quidem ex creatione, in quo est Rex oium creationis iure: alterum autem ex approbatione, in quo est iudex. Alterum est in ista saecula, propter hoc regnum hic dicitur. A V G. de Quae. Euan. Rediret et accepto regno, quia in manifestissima claritate uisus est, qui eis humiliter apparuit cum diceret: Regnum meum non est de hoc mundo. CYRILL. Rediente autem Christo sumpto regno merebuntur praemia, & delectabuntur uerbi minister in supernis honoribus, quia multiplicauerunt talentum plurimum acquisitis. unde subdit: Ve autem prius dicit. Dñe mna tua decem mnas acq. B E D A. Primus seruus ordo doctorum est in circuncisione missorum, qui uia mna negociatus accepit, quia uia fide praedicate iustus est. Sed haec mna decem mnas acquisiuit, quia populum sub lege constitutum sibi met docendo sociauit. Sequitur: Et ait illi: Euge ser. bo. quia in mo. sui. f. eris pote. habens super decem ciuitates. In modico seruus est fidelis, quia non adulterat uerbum Dei. Quicquid enim in praesenti percipimus donorum, in comparatione futurorum paucum est. G R A E C V S. Sed quia mercedem propriorum bonorum accipit, decem dicitur ciuitatibus praesesse. de his permittis quidam infime coniectantes existimant se praeruris, & praeruris donari in terrena Hierusalem reparata lapidibus praeficiis, si honeste in Christo fuerint conuersati, ambitum praestatis & praerationis ab anima minime deponentes. A M B R O. Sed ciuitates decem sunt animae, quibus iure praerantur, quia pecuniam domini, & eloquia casta probata sicut argentum mentibus hominum conserauerunt: nam sicut Hierusalem dicitur edificata ut ciuitas: ita sunt animae pacificae. Et sicut Angeli praesunt: ita hi qui vitam meruerunt Angelorum. Sequitur. Et alter uenit dicens: Domine mna tua fecit quinque mnas. B E D A. Seruus ille ceterus est eorum, qui praeruptio euangelizare missi sunt, cuius mina, id est euangelica fides quinque mnas fecit, quia gentes corporis sensibus antea mancipatas ad fidei euangelicae gratiam conuertit. Sequitur. Et huic ait: Et tu esto super quin. ci. hoc est ex earum, quas imbueras aiaru fide, & conuersatione sublimis fulgeas. A M B. uel aliter fortasse. Iste qui quinque mnas acquisiuit, moralia habet, quia quinque sunt corporis sensus. Ille qui decem duplicia. i. mistica legis, & moralia probitatis. Possumus & hic decem mnas, decem uerba intelligere. i. legis doctrinae quinque mnas magisteria disciplina, sed legis spiritum in omnibus uolo esse perfectum. Bene autem quia de Iudaeis dicit. Duo soli multiplicatam pecuniam deserunt, non utique aris, sed disputationis uisuris. CHR Y. Alia est enim pecunia saecularis, alia doctrinae caelestis uisura. In terrenis enim opibus non euenit unum fieri diuitem, nisi alter depauperetur, sed in spiritualibus non euenit quemquam ditari, nisi faciat & alium locupletem. In corporeis enim participatio minuit, sed in spiritualibus auget. A V G. de Quae. Euan. uel aliter: Quod unus eorum qui bene uiuit decem acquisiuit: & alter quinque significat eos esse acquisitos in gregem domini, a quibus iam lex per gratiam intellecta est, siue per decem legis praesca, siue quia ille per quem lex lata est, quinque libros conscripsit, ad hoc pertinent decem & quinque ciuitates, quibus eos praerant, multiplicatione. Intelligentiae in ipsa ueritate, quae de uoquoque praercepto, uel de uo quolibet libro pullulat, & ad unum reducta, praercepti ciuitatem facit uiuentium rationum aeternarum. Est enim ciuitas non quorumlibet animantium, sed rationalium multitudine, legis uisus societate deuinata, ergo serui reddentes rationem ex eo quod accepit, laudantur qui lucrati sunt, significat eos bonam reddere rationem. Car. au. S. Tho. B b 3 tionem

Lib. 1. To. 4. Cap. 46.

Ibidem.

Cap. 16.

Lib. 1. q. 45

Lib. 1. q. 46

Lib. 1. q. 46